

nemške severne republike pooblastil kako izvenparlamentarno osebo, ki bo imela nalogo sestaviti uradniško vlado. Parlament bi bil v tem slučaju razpuščen in razpisane nove volitve. Krizo je izzvala deloma gospodarska kriza, v kateri se nahaja Nemčija deloma pa reparacijska politika sedanje vlade. Položaj je težak.

*** Francoska vlada pred demisijo.** Kakor poroča »Frankfurter Zeitung« se v Franciji splošno pričakuje nove vladne krize. Baje bo Poincaré že v prihodnjih dneh prisiljen podati ostavko.

*** Hanover hoče biti samostojen.** Hanoveranski svet je sklenil izvesti plebiscit za ločitev Hanoverja od Prusije in vzpostavitev avtonomne zvezne republike.

*** Avtonomistično gibanje na Sardiniji.** Te dni je vznemirila italijansko časopisje nenadna vest, da je izbruhnila na otoku Sardiniji vstaja, ki stremi za tem, osvoboditi se rimske nadvlade ter proglašiti avtonomijo Sardinije. Italijanski uradni krogi so to vest sicer najodločneje zanižali, vendar pa ni bila docela izmišljena. Res je sicer, da do vstaje v pravem pomenu te besede ni prišlo, prišlo pa je vendarle do izgrediv, ki so pokazali, da postaja avtonomistično gibanje vedno močnejše. Voditeljica sardinskega avtonomističnega gibanja je sardinska avtonomistična stranka, ki je nastala iz bivše organizacije borcev, vojakov iz svetovne vojne. Stranka je nastopila na političnem torišču prvič o priliki zadnjih državnoborskih volitev ter si priobila že takoj 4 mandate. Glavna točka programa te stranke je zahteva po avtonomiji Sardinije. Stranka zahteva, naj se oprosti Sardinije vojaške službe, o priliki konference v Genovi pa je enako kakor naš Radić — zahtevala, naj se Sardinijo pripusti k pogajanjem kot avtonomno zvezno državo. Torej nimamo Radića le v Jugoslaviji!

*** Končni rezultati volitev v ameriški kongres** so glasom najnovejših poročil sledeči: 214 republikancev, 219 demokratov, 1 socijalist, 1 neodvisen, demokrati imajo torej 3 glasove večine.

*** Harding in Wilson o mirovni nalogi Amerike.** Dne 11. novembra, o priliki proslave četrte obletnice premirja sta v Ameriki sedanji predsednik Harding in prejšnji Woodrow Wilson imela daljše govore. Harding je obljubil skorajšnjo preorijentacijo zunanje politike Zedinjenih držav, ki se hočejo odslej bolj zavzemati za skupno delovanje vseh držav in narodov za uresničitev mirnih načrtov. Wilson, ki je po svoji bolezni tega dne prvič zopet nastopil javno, je kritiziral dosedanje postopanje sedanje Hardingove vlade ter pozival Amerikance, naj stopijo iz poze gledalcev in nevtralnih opazovalcev ter naj se kot najmiroлюбnejši narod lotijo vztrajnega dela za pomirjenje in pobratenje narodov.

Darujte za 'Sklad otroške bolnice' v Mariboru.

Zgodovinsko društvo v Mariboru.

Pomen in naloge Zgodovinskega društva je dobro označilo uredništvo društvenega organa »Časopis za zgodovino in narodopisje« v 1. snopcu letošnjega letnika, kjer pravi napram naši javnosti: »Nemci z ostentativno pozornostjo obračajo oči na našo bivšo Spod. Štajersko. V prilogi jim je to, da razpolagajo z bogatimi arhivi v Gradcu in na Dunaju, kjer so pohranjeni zakladi naše zgodovine. Kdor pozna nem. žilavost in mentaliteto, se ne bo udajal iluziji, da so Nemci zapri knjižno nad pokrajinami, ki so prišle v našo državo. Z sistematičnim znanstvenim delom bodo pripravljali gradivo za oni čas, ko bodo vkljub podpisani pogodbi prišli pred ligo narodov z zahtevo, da se meje revidirajo in vsaj del Sp. Štajerske njim povrne. — Gojiti domačo zgodovino slovenske zemlje med Savo in Rabo je torej naša državna in narodna dolžnost. Vse obsodbe je vredna brezbriznost in celo prezir napram idealnemu stremljenju našega društva, ki se kaže v gotovih krogih. Če pregledamo vrste naših članov, sta zastopana največ tista dva stanova, ki sta najslabše plačana: duhovniki in uradniki, zlasti profesorji.

Dnevna kronika.

— Naše meje. Istočasno kakor glede mej v Prekmurju je veleposlaniška konferenca razpravljala tudi glede meje severno od Subotice in jo korigirala v našo korist.

— Spremembe invalidskega zakona. Minister dr. Žerjav je sprejel nekaj predlogov invalidske organizacije. Invalidni na najtežjih invalidov bo znašala 4800 din., težkih 2400, polinvalidov (dozdajnih 50 do 60%) 1440 din., lahkih 480 din. Minister dr. Žerjav je tudi izjavil, da ne more sprejeti diferenciacije invalidov po pokrajinah, zlasti ne razlike med srbijanskimi in prečanskimi invalidi.

— Pojasnilo o plačevanju taks. Na vprašanje prosvetnega ministrstva je odgovorila generalna direkcija posrednih davkov, da mora vsak prosilec, ki vložil kako prošnjo, na katero želi odgovor, brezpogojno priložiti kolek po 3 dinarje na prošnjo in kolek po 10 dinarjev za odgovor, ni pa treba plačevati takse za odgovor, če je prošnja taka, da se ne zahteva in ne izdaja formalna rešitev, marveč se rešitev uradno sporoči na sami prošnji.

— Direktno telefonsko zvezo Beograd—Split bodo vzpostavili prihodnje dni preko Sarajeva.

— Javna kontrola. Ministrstvo za narodno zdravje izdeluje nov pravilnik o zdravstvenem pregledovanju vseh ženskih oseb, ki strežejo v buffetih in javnih lokalih.

— »Napredna Ljubljana.« Pod tem naslovom bo Demokratska stranka v Ljubljani za čas volilnega boja do 3. decembra izdajala poseben volilni list.

— Končana razmejitve z Albanijo. Iz Peči poročajo: Komisija za razmejitve z Albanijo je končala svoje delo.

— Za nove ljudske šole. Prosvetni minister je zahteval, da naj se v budžet za novo leto postavi vsota 100 milijonov dinarjev za ustanovitev novih osnovnih šol.

— Fuzija jugoslovenskih paroplovnih družb. Te dni se je vršila na Sušaku konferenca zastopnikov vseh jugoslovenskih paroplovnih družb in sicer: »Jadranske plovnice«, »Dalmatije«, »Oceanijske«, »Avstro-hrvaške paroplovne družbe«, »Obalne plovnice« in »Hrvaške paroplovne družbe«. Sklenilo se je osnovati novo skupno družbo pod naslovom »Jadranska plovnica d. d.« s sedežem na Sušaku ter s temeljno glavnico 12 milijonov Din. v zlatu. V kratkem bo nova družba razpisala novo subskripcijo delnic po 100 Din. v zlatu.

— V Čakovcu so 12. t. m. ob prisotnosti polk. namestnika g. Juraja Demetroviča slovesno otvorili novo splošno državno bolnico.

— Za Aškercov spomenik. IV. izkaz prispevkov (od 1. do 10. novembra 1922). Po 1000 K: dr. Ernest Kalan v Celju, dr. Pavel Turner v Mariboru; po 800 K: dr. Milan Gorišek v Št. Lenartu, L. Schwentner v Ljubljani; 600 K dr. Dinko Puc v Ljubljani; po 500 K: Risto Savin v Zalcu, dr. K. Triller v Ljubljani, Sentiakovski gledališki oder v Ljubljani (prebitek od

Najpremožnejšim slojem je mamonizem izpridil mentaliteto. Pohlep za uživanjem v svoji najogabnejši obliki — v alkoholizmu požira milijarde narodnega premoženja, za kulturne cilje pa ni smisla.

Tem besedam se da komaj še kaj pristaviti. Na eni strani nas opozarjajo, da Zgodovinsko društvo ne služi le samemu sebi, t. j. ožjemu krogu svojih članov, marveč tudi in predvsem široki javnosti. Raziskovanje domače zgodovine je važno nacionalno delo, na njem smo zainteresirani vsi. Drugod, kjer ima narod več zgodovine, kjer mu je takorekoč že v krvi čut za tradicije — ni treba nikogar prepričevati o tem. Italijani, Francozi, Nemci, Angleži in drugi veliki narodi se ob vsaki priliki zavedajo svojih dolžnosti do narodne preteklosti. Historija magistra vitae — zgodovina je učiteljica življenja, ta stari pregovor velja tudi v moderni dobi. In da se vrnemo na naša tla — ali ne zasluži nezanimanje naše javnosti za Zgodovinsko društvo tiste pikre obsodbe, ki jo je izreklo v citiranem odstavku uredništvo »Glasnika za zgodovino in narodopisje«?

Vkljub temu bomo skušali biti optimisti in opravičiti del naše javnosti s tem, da ne pozna dovolj »Zgodovinskega društva«. V petek se vrši občni zbor in zato

gled. predstave); po 400 K: prof. dr. Metod Dolenc v Ljubljani, okr. šol. nadz. Lud. Černej v Celju, župan Viktor Grčar v Mariboru, dr. Juro in dr. Milko Hrašovec v Celju, notar Hudovernik v Ljubljani, dr. Fr. Jurtela v Ptuj, dr. Ivan Lah v Ljubljani, dr. Danilo Majaron v Ljubljani, župan Ciril Pire v Kranju; 200 K dr. Makso Šnuderl v Mariboru; 140 K dr. Fr. Derganc v Ljubljani; po 100 K: dr. Ivan Mohorič v Ljubljani, dr. Ljudevit Pivko v Mariboru; 60 K graver Ciril Sitar v Ljubljani. — Skupaj 9900 K. — Doslej nabranega 32.475 K. — Nadaljni prispevki naj se blagovolji pošiljati blagajniku dr. Vekoslavu Kisou v Ljubljani (Slavenska banka); sprejemajo jih pa tudi upravništva slovenskih naprednih listov.

— Invalidska uprava želi nabaviti za podrejene zavode 5 do 600 kub. metrov bukovih drv, katerih pretežna večina (ca 500 kub. m) bi bila za dobaviteljo loka postaja Tržič, ali če je dobavitelju tako ugodnejše, loko zdravilišče za invalide na Golniku. Kolekovane zapečatenane ponudbe z vidno označbo na ovoju: »Ponudba drv« naj se pošljejo do 15. decembra 1922 na naslov: »Invalidski odsek oddelka za socialno politiko v Ljubljano, Št. Peterska kasarna.«

— Divji lovec. Franc Rižnar, posestnik v Žetalah je izboren divji lovec in ljubi z vsem srcem srne in srnjake. V nedeljo je treba mesa, a pri mesarju je drago! Ob polnoči je Rižnar vstajal in držal do 4. ure v jutro stražo. — Kot izboren poznavatelj vseh potov, po katerih so plahе živalice hodile, si je znal zbrati prostor in nikdar ni prišel brez zaželenega plena domov, kjer ga je že njegova žena čakala z razprostrtimi rokami. Pa grmenje njegove puške je vsako nedeljo motilo spanje mirnih prebivalcev in roka pravice je morala napraviti red. Arzenal lovškega orodja, smodnik in precej rogov z lobanjami, ki so srnjakom, kakor trdi Rižnar, kar sami z glav popadali, pričajo o Rižnarjevem junaštvu. Sedaj počiva na svojih lavorikah v zaporih okrajnega sodišča v Celju.

— Podjetna sraka. V vasi Čermožiše pri Žetalah se je dali časa skrival tuji lastniki, posebno kokošim zelo nevarni ptiček Jožef Ducman iz Poljskave. Posebno mu je dišala mastna perutnina posestnika Matevža Rampreta in napravil mu je v nekaj tednih kar za 4000 K škodo. Ni se pa zadovoljil samo s perutnino, temveč kradel tudi druge stvari, jih prodajal in zopet pokradel. Kdor je kokoši, mu diši tudi vino in brihtna glavica si je napravil ključ in hodil po noči v klet Vič-Jeriča in pil brez skrbi. Seveda so pili tudi drugi in Jerič je zastoni ugibal, zakaj se njegovo vino tako hitro suši. Tudi za lepo obleko in slannik je treba skrbeti in kaj kmalu jo je Ducman imel. — Zakaj bi hodil strgan v nedeljo? Hajdemo na Dravsko polje za nekaj dni kot hlapec služiti. In res! Sposodil si je lepo obleko in panama-slannik samo za čas, dokler traja maša. Ducman pa k maši ni šel, ampak nazaj v Čermožiše in napravil, ker obleke ni nazaj dal lastniku, nekemu bogoslovcu 1000 K škodo. Jeričevo vino se ne bo posušilo. Rampretove ko-

menimo, da je naša dolžnost povedati javnosti kaj več o »Zgodovinskem društvu«. O njegovem dosedanjem delovanju bomo podali nepopolne podatke, vendar pa je že iz teh razvidno, koliko je Zgodovinsko društvo v Mariboru storilo za znanstveno raziskovanje naše domače zgodovine.

Zgodovinsko društvo se je ustanovilo dne 18. marca 1903, ko se je v Mariboru sestal posvetovalni shod, ki sta ga sklicala sedaj že pokojni ravni. Schreiner in točasnji predsednik prof. Kovačič. Prav posebno je ustanovitev društva pripoča vseučil. prof. dr. Murko. V delokrog društva se je sprejel tudi narodopis. V pripravljani odbor so bili voljeni gg. dr. R. Pipuš, prof. dr. A. Medved in prof. dr. Fran Kovačič. Dne 28. majnika se je vršil ustanovni občni zbor. Do tistega časa se je prijavilo že 38 rednih članov. Za predsednika je bil izvoljen prezgodaj umrli zgodovinar M. Slekovec, v odbor pa več naših kulturnih in posebej zgodovinskih delavcev iz Maribora in iz drugih mest bivše Sloven. Štajerske. Prihodnje leto (1904) je začelo Zgodovinsko društvo izdajati svoje glasilo »Časopis za zgodovino in narodopisje«. Urejeval ga je nedavno umrli profesor Kaspret. Že v prvem letniku (izšla sta 2 zvezka) najdemo

koši so se oddahnile, ker je uzmovič že pod ključem.

— Smola Jugoslovena v Gradcu. Dne 10. novembra je prišel v Gradec nek Jugosloven in ker je bil dobro razpoložen, si je zaželel seveda tudi nežnega spola. Obrnil se je vsled tega na nekega moškega, s katerim se je spoznal v gostilni. Ta mu je res pripeljal neko »devico« in šli so si najet sobo. V sobi, kamor je prišel tudi posredovalec, so nekaj časa lepo popivali in se dobro razumeli, naenkrat pa je posredovalec pričel prepričevati Jugoslovena za vrat, mu odvzel ves denar 800 dinarjev ter nato pobegnil z devico vred. Policija je oba že izsledila in aretirala.

— »Jugoslovenska Matica« v Bitolju. Razveseljena je vest, da se je celo v daljnem Bitolju, tam ob grških mejah, osnovala podružnica »Jugosl. Matice«. Tammošnji list »Južna zvezda« prinaša na uvodnem mestu obširneje poročilo o ustanovnem zborovanju, na katerem je govoril tudi tajnik ljubljanske podružnice g. Mahkota. Udeležba je bila kljub slabemu vremenu zelo lepa; bila je navzoča skoraj vsa tamošnja inteligenca. G. Spasoje Hadži Popović je govoril o imenu naših neosvobojenih bratov, ki so pripadli grški državi. V odbor »Jugosl. Matice« so bili izvoljeni najuglednejši ljudje iz mesta, med njimi več žensk. Za častnega predsednika so izvolili bitoljskega episkopa Josifa, za častne članice pa dve odlični dami. Predsednik podružnice je Grigorija Hadži Tašković, ravnatelj bitoljske gimnazije.

— Štiridesetletnica narodnega Splita. Split je slavil te dni štiridesetletnico, odkar je splitska občina prešla v narodne roke. Po dolgih in mučnih političnih borbah je zmagala nacionalna ideja. Zvečer so igrali v narodnem gledališču Bartulovićev dramatičnijo Luka Botičeve pične pesmi »Bledna Mara«.

— Glavno zastopstvo L'Uniona. Francoska zavarovalna družba L'Union v Parizu je bila ustanovljena leta 1828. Akejska glavnica v požarnem oddelku je danes 20 mil., rezerv pa 62 milijonov francoskih frankov; v življenjskem akejske glavnice 100 milijonov, rezerv 272 milijonov francoskih frankov. Družba ustanavlja svoje glavne okrajne zastope v novih krajih: 1. Maribor, 2. Celje, 3. Ptuj, 4. Ljutomer, 5. Slov. Gradec, 6. Murska Sobota. Opozarjamo gg. trgovce, agencije, banke, posojilnice in hranilnice na to priliko, da pošljejo svoje ponudbe za vodstvo in akviziranje zavarovalnih poslov. Jako lep in dober zaslužek, visoke provizije. Oferte na podružnico »L'Union«, fran. zav. družba, Zagreb, Preradovičeva ul. 40.

— Oropan diplomat. Kakor poročajo listi, so te dni napadli našega poslanika na grškem dvoru Z. Balugdžića, ko se je vračal iz kraljeve vile, 3 roparji ter mu odvzeli ves denar 150 drahem. Očim mu sicer niso storili nič zlega. A tenska policija zasleduje roparje, toda doslej so njena zasledovanja ostala brez uspeha.

— Ubit bolgarski četaški vojvoda. V srezu Kruševskem okruga bitoljskega

več zanimivih razprav, ki kažejo, da se je društvo podalo na pota resnega znanstvenega dela. Sredstva so seveda bila skromna in zato je bilo delovanje društva največ odvisno od osebne požrtvovalnosti njegovih odbornikov in članov. Nemško Zgodovinsko društvo v Gradcu je imelo na razpolago svojo pomoč od vlade in javnosti, naše društvo je bilo povsod le pastorek. Medtem je umrl prvi predsednik Slekovec, na njegovo mesto je stopil ravnatelj g. Schreiner in pozneje tudi naš zaslavljeni Nestor gospod dr. Pavel Turner. Drugi letnik »Časopisa« vsebuje imenik rednih članov, ki jih je bilo 300. Društvo je začelo zbirati razne zgodovinske predmete ter je tako položilo prve temelje slovenskemu muzeju za Slov. Štajersko. Začelo je izdajati »Zgodovinsko knjižnico«, v kateri so izšla n. pr. navodila za sestavljanje krajevnih kronik, za izkopavanje starih pesterjov vsebino trajne znanstvene vrednosti. Glavni sotrudniki so bili prof. Kovačič, dr. Tleščič, dr. Strekelj, dr. Žigon, dr. Stegenšek, dr. Gruđen Kaspret in drugi.

(Konec prih.)

sta se spoprijeli v noči 9. novembra orožniška patrula in bolgarska komitaška četa zloglasnega Ljubomira Vesova. Do spopada je prišlo v nekem gozdu nad Kruševim. Bitka je trajala tri ure. Orožniki so ubili vojvodo Vesova in težko ranili 2 četaša, ostali so pobegnili. Na glavno vojvodo je bila razpisana nagrada 30.000 dinarjev. Bil je najnevarnejši vodja bolgarskih zločincev.

Zopetno znižanje cen v Zagrebu. Dne 9. t. m. je zagrebški aprovizacijski odsek, ki skrbi na podlagi zakona za pobijanje draginje za reguliranje cen, določil zopet nove maksimalne cene za nekatera živila. In sicer: za 1 l. mleka 14 K; za kg. finega čajnega masla z etiketo 240 K; brez etikete 220 K; za kmečko maslo 160 K (te cene so stopile v veljavo 11. t. m.); za plavajoča jajca komad 4 K; za amena jajca komad 5,50 K; za kisljo zelje kg 16 K; za kisljo repo kg 10 K (te cene so stopile v veljavo tudi 10. t. m.); za goveje meso I. vrste kg. 66 K; II. vrste kg. 58 K; III. vrste kg. 36 K (te cene so stopile v veljavo 15. t. m.); za ovčje meso prednje kg 40 K; zadnje kg 49 K; (te cene so stopile v veljavo 12. t. m.); za slanino kg. 90 K; za čisto mast kg. 96 K; za črevesno mast kg. 90 K; za svinjski carre brez privage kg. 96 K; za čisto svinjsko meso 96 K; za ostalo svinjsko meso brez privage kg. 88 K; za meso s privago kg. 80 K; za glavo, noge in odpadke kg. 36 K (te cene so stopile v veljavo 12. t. m.). Vsako prekoračenje teh cen se bo strogo kaznovalo.

Dopisi.

Slovenska Bistrica. Gospod dr. Boštjan Schaubach — odvetnik v Slov. Bistrici — se je poročil z gospodično Paniko Novak, učiteljico istotam. — G. Matko Sajko, knjigovodja okrajne hranilnice, pa z gospodično Franciško Homer iz Postojne. Obilo sreče! — Tukajšnji aprovizacijski odbor mestne občine že prav pridno deluje. Te dni se je vršila nenadna revizija pri trgovcih in mesarjih radi označevanja cen — kakor to predpisuje zakon o pobijanju draginje. Nekateri mesarji sreh niso imeli prodajne cene označene, razen tega so se napram komisiji vedli arogantno. Komisija zbira podatke in bo vse izročila okrajnemu sodišču. Več mesarjev bo vnovič namerjenih radi navijanja cen. — Mesto umlega vladnega komisarja Petra Novaka še do danes ni imenovan novi gerent tukajšnjega okrajnega zastopa. Vse ceste so tako zanemarijene in v tako slabem stanju, da ni dneva brez vsakovrstnih pritožb. Apeliramo ponovno na pokrajinsko upravo in okr. glavarstvo v Mariboru, da se imenovanje gerenta v najkrajšem času izvrši in istočasno imenuje novi sosvet, ki bo energično šel na delo. To je iskrena želja vsega prebivalstva slovenjebistriškega okraja.

Prekmurje.

Sodniški uradni dnevi. se vršijo vsako tretjo soboto v Gornji Lendavi v gostilni g. Henrika Rogana.

Premog. Zadnje dni se je našel premog v občini Trdkova-Martinje na večih mestih. Za nas Prekmurce bi bilo veliko važnosti, če bi se odprl premogokop. Interesenti naj se zanimajo za to. Natančnejša pojasnila se dobijo od orož. postaje Gornja Lendava v Prekmurju.

Mrtvo žensko so našli zadnje dni meseca oktobra v gozdu ob državni cesti, ki pelje iz Gor. Lendave na Madžarsko. Dognalo se je, da je iz Nuskove neka ubožica Marija Benkov. Sledov kakoga zločina ni.

Celjske vesti.

Pazimo na pravilnost napisov na naših nagrobnih spomenikih! Mnogo nagrobnih spomenikov razprodaja po mariborski okolici, zlasti pa v dravski dolini tvrdka Kocijančič iz Maribora. Tudi letos ob vseh svetih jih je postavila mnogo. Dasi je znano, da ni politično spoštovala slovenskega jezika v prejšnjih časih, bi vendar vsakdo pričakoval, da se bo vsaj v izpremenjenih razmerah potrudila zadostiti zahtevam

svojih odjemalcev. Prihajajo pa od vseh strani pritožbe, da še vedno z nepravilnim nemškim pravopisom pači pristna slovenska imena. V napisih samih kar mrgoli napak. To škandalozno postopanje tvrdke zaenkrat javno pribijemo ter prosimo cenj. občinstvo z dežele, da nam vsak nedostatek takoj javi. Če tvrdka ne more nastaviti slovenščine zmožnega uslužbenca, si naj išče zaslužka drugod, a ne med Slovenci.

Mestni magistrat celjski razglašča, da bo vsako zlorabo pavšaliranega električnega toka kaznoval z odklopitvijo dotične instalacije iz svojega omrežja.

Mestno gledališče v Celju. V četrti tek, dne 16. t. m. vprizori Dramatično društvo Molierjevo komedijo »Namišljeni bolnik«. V naslovni ulogi igra g. Plut, član Narodnega gledališča v Ljubljani kot gost. Igra je izven abonentov.

Celjska moška podružnica OM družbe porabi teden od 13. do 20. t. m. v to, da pobere prostovoljne prispevke celjskega občinstva kot odkupnino za veselice v prid CMD. Ker je v zimskem času povsod cela vrsta prireditelj, je pametnejše, da podari vsakdo le majhen prispevek, kakor pa, da bi v teh težkih časih na veselici po nepotrebnem trošil denar, od katerega ima korist le drugi, ne pa družba.

Občni zbor celjske čitalnice se vrši v soboto, dne 18. novembra ob 8. uri zvečer v čitalnični dvorani v Nar. domu. Dnevni red običajen. V slučaju nesklepnosti se vrši občni zbor eno uro pozneje ob vsakem številu udeležencev.

Ustanovni občni zbor trgovskega gremija za okoliš celjskega okr. glavarstva se je vršil koncem oktobra v celjskem Nar. domu. Prisotnih je bilo lepo število gremijalnih članov iz sodnih okrajev Celje, Vransko, Gornji grad in Šmarje. Zadrugi komisar g. Založnik je otvoril v imenu polit. oblasti občni zbor ter podal kratko zgodovino trgovskega združenstva od l. 1919 naprej. Načelnikom je izvoljen g. Pijih, trgovec iz Zaleca. Vodstvo gremijalnih poslov se poveri dosedanjemu tajniku zadruga g. Simoničju v Celju. Ustanovijo se tudi v olajšavo poslov tri zaupniška mesta, razdeljena na posamezne okraje.

Obrtniški sestanek v Celju. V četrti tek 16. nov. se vrši v hotelu »Balkan« v Celju važen obrtniški sestanek, na katerem predava znani strokovnjak in poznavalec deviznih naredb g. dr. Al. Rant, finančni nadsvetnik delegacije ministrstva financ v Ljubljani in član deviznega odbora Narodne banke, »o devizah in valutah«. Predavanje bo za vse pridobitne kroge velike važnosti.

Pasji kontumac. Ker je v celjski okolici ogrizel dne 14. oktobra ubiti stekli pes več drugih psov, je razglašen strogi pasji kontumac za mesto Celje in celi celjski okraj.

Uhoj. Dne 1. nov. je bil v Št. Rupertu nad Laškim v pretepu ubit posestnikov sin Ivan Zeme. Ubijalec Verhovšek je pobegnil v Avstrijo.

Smrtna kosa. V Gaberju pri Celju je umrl trgovec Karol Walzer, v 81 letu starosti.

Podvelko. V našem okolišu se je močno razširila svinjska kuga. Mnogo svinj je že poginilo, nekaterim posestnikom celo vse. Prosimu nujnih uradnih ukrepov radi ustavitve razširjanja kuge. Nujno potreben bi bil pouk ljudstvu, kako se kuge varovati in kaj je treba storiti v slučaju obolenja svinj.

JDS.

Seja načelstva JDS za Maribor se vrši v soboto 18. novembra ob 14. uri popoldne v uredništvu »Tabora«.

Seja širšega odbora krajevnega organizacije JDS v Mariboru se vrši v soboto 18. novembra ob 20. uri popoldne v dvorani gostilne Orovič v Vetrinjski ulici.

Oblastno načelstvo demokratske stranke za mariborsko oblast je imelo v nedeljo 12. novembra v navzočnosti poslanca dr. V. Kukovca 5urno sejo, v kateri se je temeljito pretresel ves politični položaj in so se storili važni sklepi glede nadaljnje taktike in organizacijskega dela. Zbor zaupnikov bo decembra,

Elevator d. d. Zagreb, Kukovičeva 30

Mariborske vesti.

Maribor 15. novembra 1922.

m Ljubljanski škof v Mariboru. Včeraj popoldne se je pripeljal v Maribor ljubljanski škof dr. Anton Bonaventura Jeglič. Posetil je stolnega prošta dr. Mateka, s katerim je dalje časa konferiral o raznih cerkvenih zadevah, ki se tičejo lavantinske škofije.

m Stava artilerijske podoficirske šole v Mariboru, ki se je vršila včeraj na vežbališču Putnikove vojašnice, je bila res lepa in dostojna. Na odru, postavljenem na štirih topovih, je vojaški duhovnik opravil običajne obrede in sekancja kolača. Navzoči so bili povabljeni gostje in zastopniki oblasti. Vojaški pevski zbor 45. pp. je zapel par lepih vojaških pesmic. Poveljnik pukovnik Magetič je imel krasen pozdravni govor. Med grmenjem topov se je vzklikalo kralju in kraljici. Popoldne se je vršila na vežbališču vojaška veselica.

m Razsvetljava ulic je v našem mestu skrajno pomanjkljiva. V nekaterih ulicah sploh ne gori nobena svetilka. Ne le, da si prebivalci teh »večnih tem« po noči pri žalostnem stanju naših cest lahko polomijo noge, se skrivajo po teh ulicah razni temni elementi, kar dokazujejo ponovni napadi v zadnjih dneh. Upamo, da bo mestna občina vendar enkrat poskrbela za primerno razsvetljavo mesta.

m Lisinski, ki je to nedeljo koncertiral v Ljubljani z najstijajnejšim uspehom, proizvaja v nedeljo ciklus iz hrvatske renesančne in baročne poezije, ki ga je komponiral dr. Božidar Širola. Skladba ima skrajno opasna mesta, zahteva od pevcev veliko muzikalnost in pozornost. Veliki obsegi za sopran in nizki alt so silne tehnične težkoče glede dinamike in dihanja. Menjava se ženski zbor z bariton solo, tenor solo s spremljevanjem cellega zbora, tako da pridejo tenorne barve cellega zbora do veljave. Vso skladbo oživljajo narodni motivi. Ne moremo dovolj opozarjati, da se prične koncert ob pol 8. uri zvečer, ker odpotuje Lisinski še isto noč iz Maribora. Prosimu občinstvo, da počne takoj po 7. uri prihajati, da se izognemo običajnemu navalu pri obeh garderobah.

m Prošnja iz krogov starišev. Prejeli smo: Ravnateljstvo Narodnega gledališča prosimo, da se ob nedeljah popoldne spomni tudi naših malčkov s kako otroško predstavo. Otrokom bo napravljeno s tem neizmerno veselje, uprava gledališča pa bo prišla tudi na svoj račun, o tem smo prepričani.

m Stanovaleci Orožne ulice prosijo združene čevljarje v tej ulici, da ne kurijo starih podplatov, usnja itd. in ne okužujejo zraka, da ni mogoče v tej ulici nobenega okna odpreti v prezračenje sob.

m »Die Sproch« versteli i net, reden's deutsch! Tako se Vam odreže v Mariboru še danes kak naduti nemškutarski gostilničar ali pa kaka še bolj naduta nemškutarska natakarija. Svarimo ponovno odločno pred takimi izzivanji, četudi takšne ljudi jemlje v zaščito gospa »Straža«. Gostilniške koncesije niso za to tu, da bi njih imetniki smeli brez kazni v naši narodni državi izzivati slovenske goste, če so ti slučajno tako nezavedni, da silijo v takšne lokale.

m Velika kavarna. Najmodernejša kavarna v Sloveniji. Na razpolago tu in inozemski listi. Eleganten Bar. — Dnevno koncert

m Nova industrijska podjetja v Mariboru. Kakor izvemo, snuje tvrdka Schansky in Loebel v Melju zavod za belitev in apretiranje raznega blaga; tako se bo tu belilo blago za srajce, posteljno perilo iz konopije itd. Podjetje je prvo te vrste v Jugoslaviji in pomeni nov korak v napredku naše industrije. Tovarna bo približno v februarju prihodnjega leta dovršena in bo takoj začela z obratom. Mesečna produkcija bo iznašala pri polnem obratu okroglo 600.000 metrov. — G. Zalokar pa ustanavlja tovarno čokolade, ki bo opremljena z najmodernejšimi stroji. Proizvajala bo mesčno 15 ton čokolade. Obratovati prične v januarju.

m Ljudska univerza. Obiskovalce predavanj »Ljudske univerze« opozarjamo, da v petek ne bo posebnega predavanja, ker je običajni večer »Ljudske univerze« združen z občnim zborom »Zgodov. društva«. Kakor že javljeno, predava g. prof. dr. Fr. Kovačič o Pohorskih zgodovinskih spomenikih, nakar se vrši občni zbor »Zgodovinskega društva«. Vabimo občinstvo k najštevilnejši udeležbi.

m Kdo bo prvi ustanovni član Mariborske gradbene akcije? Čim dalje številnejše prijave v Mar-Stanu kot administrativnemu odseku Mariborske gradbene akcije prihajajo, da si je akcija že osvojila svoje poglavje v zgodovini mesta Maribor. Zato bo zanimivo zvedeti, kdo se prvi prijavi kot ustanovni član društva. Ustanovna članarina znaša 1000 dinarjev.

m Pozor pred berači. Po Mariboru se potepa več moških in žensk, ki beračijo po hišah. So to pripadniki neke vlomilske družbe, ki si na ta način ogledujejo stanovanja in teren za svoje »delovanje«. Opozarjamo občinstvo, naj vsak ta slučaj takoj prijavi policiji (najbližnjem stražniku), da se to družbo izsledi in spravi na varno.

m Danes zvečer v mali kazinski dvorani (ob pol 8. uri) predavanje šefzdravnika delavskega zavarovalnega urada v Ljubljani g. dr. Bleiweisa o »Glivicah kot povzročiteljih bolezni in kako se ubranimo nalezitve«.

m Mariborski gostilničarji nočejo znižati cen pri jedilu, niti pri pijači. Radi tega je bilo ponovno več tukajšnjih gostilničarjev ovadenih sodišču.

m »Orjuna« v Mariboru. Kakor poroča novosadski »Vidovdan« se tudi v Mariboru baje v kratkem osnuje organizacija jugoslovenske nacionalistične omladine. Doslej šteje »Orjuna« že preko 20.000 članov.

m Mariborska pcdr. Jugoslov. Matice. Darovala sta J. M. g. I. Roglič Din. 100, g. Matija Vesnaver Din. 5. Iskrena hvala! Pisarna podružnice je odprta odslej ob delavnikih od 14. do 15. ure. Sicer pa najdete tajnika v deški meščanski šoli, Krekova ulica. Vse poverjenike (-ice), ki imajo članske pole, uljudno prosimo, da bi blagovolili pobrati še zastalo članarino za tekoče leto. Istotako prosimo one člane, ki so svoj čas prejeli nabirajne bloke za nabiranje darov, da do konca leta oddajo prispevke. Naše gospodinje opozarjamo na »Gospodinski koledar« Jugoslov. Matice, ki izide v prihodnjih dneh. — Spominjajte se Matice pri vseh prilikah, zbirajte za njo darove. Pristopajte kot člani, ako pa ste že član, poravnajte članarino. Po sedanjem stanju je število članov nazadovalo; tudi dohodki, predvsem darovi zastajajo za lanskimi. Zbirajte za Matice tudi znamke. Ako ne utegnate jih odrezavat, oddaste jih lahko s kuvertami.

m Trgovski sestanek v Mariboru. Mariborski slovenski trgovci so se pričeli zadnji čas prav živahno gibat. Sinoči so imeli zopet zelo lep obiskani sestanek. Radi pomanjkanja prostora za dame prinesmo jutri obširnejše poročilo.

m Zborovanje trgovskih in spedijskih nameščencev. V petek 17. t. m. ob pol 8. uri zvečer se vrši v restavraciji Halbwild zborovanje za vse trgovske in spedijske nameščence. Dnevni red 1. zakon o zaščiti delavcev, 2. poročilo o izvršenem občnem zboru osrednjega društva in 3. slučajnosti.

m Darilo. Za mestne ubožce je daroval g. Viktor Zany, prekaževalec iz Celja, mesto venca na grob pokojnega Hermana Wögererja 250 Din. Posnemajta!

Narodno gledališče.

Repertoire:

Sreda, 15. novembra: Zaprti.
Četrtek, 16. novembra: Dnevi našega življenja. A
Petek, 17. novembra: Hoffmannove pripovedke. C.
Sobota, 18. novembra: Namišljeni bolnik. B.

Kultura in umetnost

x Na Gvajčevi umetniški razstavi je bilo do nedelje prodanih od 62 razstavljenih slik 37 del.

x Jugoslavenski Pomorac. Prejeli smo 18. številko, te dobro urejene revije za propagando našega morja in pomorstva, ki jo izdaja in ureja poročnik trg. mornarice g. Rudolf Crnić. V tej številki piše Mate Božić o kratkem zgodovinskem načrtu našega pomorstva, prof. dr. Božo Cvjetković o nalogah in problemih fizične oceanografije. Bogata je rubrika »Vest«, ki vsebuje razne zanimive novice o našem pomorstvu.

Gospodarstvo.

g Prodnatna borza v Novem Sadu, 13. nov. Pšenica bačka Din. 360, sremska Din. 362, ječmen bački Din. 280, sremski Din. 255, oves bački Din. 250, sremski Din. 255, koruza bačka Din. 305, moka bela št. 0 Din. 525, za kuho Din. 500, krušna št. 6 Din. 450, svinjska mast Din. 27. Tendence čvrsta.

g Nov statut glede prometa z devizami in valutami. Dne 12. novembra 1922 se je vrnil iz inozemstva g. Plavšić. Med prvimi deli, katerih se misli lotiti, se nahaja tudi izdelava novega statuta glede prometa z devizami in valutami. Ta novi statut bo mnogo jasnejši nego je bil dosedanj.

g Za stabilizacijo nemške marke. Nemška državna banka je stavila pomudbo, da se udeleži na posojilu za stabiliziranje marke s 500 milijoni zlatih mark, če se z enako svoto udeleži inozemstvo in se dajo jamstva za to, da bodo inozemski poroki smatrali poskus stabilizacije za uspešen.

Dobava mesa. V intendanci Savske divizijske oblasti v Zagrebu, Gajeva ulica 30 a, se vrši 17. novembra t. l. ob 10. uri dopoludne ofertalna licitacija glede dobave mesa za razne garnizije. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

Sokolstvo.

o Prvi sokolski muzej uredi v svojih prostorih zagrebska sokolska župa.

o Fügnerova čitanka je izšla v Pragi ob 100letnici rojstva velikega ustanovnika sokolstva.

o Središče. V Središču se je v soboto pod naslovom »Martinov večer« slovesno otvoril »Sokolski dom«. Iz Varniškega, Prekmurja, Ormoža, Ptuj, Celja, Maribora itd. so pritekli Sokoli v novodograjeno gnezdo. Dom, dasi zunaj še nedovršen, je sezidan tako, da se v njem vršijo lahke igre in slavnosti v največjem stilu. Dvorana sama je velika, svetla in kar je najbolj prijetno, dobro akustična. Pri otvoritvi je iz prijaznosti sodeloval del Glasbene Matice iz Maribora, 25 pevcev, ki je pod živahnim vodstvom g. Čibiča izvajal kakih 15 pesmi. Peto se je, kakor se to sploh že od Matice pričakuje, zelo precizno in z veseljem. Nekateri točke, kakor n. pr. »Gorski kraj« s solom g. Ježa so izzvale celo morje aplavza. Ravno v Središču se je zopet videlo, kako hvaležno narodno delo bi opravljala Matica, če bi ali cela ali v posameznih oddelkih pela po slovenskih krajih. Ena sama pesem ima več-

krat bolji učinek kot deset dopisov, ki se jih ne čita. Med petjem in običajni govori je čas hitel svojo pot in kakor bi z očesom trenil, se je bližala ločitev. Dasi neradi, smo se morali ločiti od gostoljubnih Središčanov in Središčank. In ko se pri pisanju teh vrstic spominjam na vse tiste žive oči, zadovoljne obraze in smehljajoča usta, nimam druge želje kot to, da bi imel »Sokolski dom« vedno toliko in tako zadovoljnih gostov kot jih je bilo v soboto. Gosi menda s tem ne bi bile posebno zadovoljne, pač pa gosti.

Naša obala i naše neuredjene luke.

(Piše Uskok).

(Svršetak.)

K senjskoj luci je još godine 1915 potonuo parobrod »Svačić« vlasništvo Hrvatskog parobrodarskog društva. Još sada leži na dnu mora, te se vidi, kakao dimnjak iz vode striši.

Rasvjeta naše obale noću, sada je već malo bolje uređena, ali još ne odgovara zahtjevima sigurne plovidbe po noći.

Naša obala i tako nema niti jednu moderno uređenu luku, a zanemari-vati još ovo malo što imamo, upravo je atentat na razvoj naše pomorske trgovine i prometa, a prema tome i na razvoj cjele naše države. Nije dosta držati sjednice, raspravljati i prepirati se nego treba nešto i učiniti.

Istini za volju moramo opet priznati, da je vlada ipak nešto učinila za razvoj našeg pomorstva. Tako je na pr. vlada oslobodila našu trgovačku mornaricu od plaćanja svih državnih taksa. Ove je godine zaslugom ministarstva prosvjete poduzeo naš školski brod »Vila Velebita« tri naučna putovanja do Gibraltara: prvo sa bakarskim, drugo sa dubrovačkim in treće sa kotorskim pomorskim akademici-

ma. Od koje su važnosti i koristi ovakova naučna putovanja, napisati ću drugom prilikom obširniji članak.

Prema najnovijim vijestima namjerava vlada da podupre naša plovidbena društva na Jadranu subvencijom od 20 milijona dinara godišnje. To je na svaki način hvalevrijedno, ali iskreno rečeno, ta subvencija je premalena. Isporedimo ju sa onom od 2 milijona K, koju je u mirno vrijeme dobivalo Ugarsko-hrvatsko parobrodarsko društvo od ugarske vlade, a da ne spomenem druga društva kao n. pr. Austrijski Lloyd, Austro-American itd. Isporedimo zatim današnje cijene ugljena sa cijenama ugljena u mirno vrijeme, te povrnimo paralelu. A gdje su još druge potrebe?

Ovih dana je ministarstvo financija izdalo naredbu s kojom se oslobađaju carine svi predmeti, koji su neposredno potrebni za plovidbu, te sav materijal za tehničku opremu i izgradnju brodova, ako se takovi predmeti u našoj državi ne izrađuju nikako ili u nedovoljnoj količini. To je svakako od velike važnosti za naše pomorstvo i brodogradnju, te nas to može samo veseliti.

Nadajmo se dakle, da će se od sada naša vlada ozbiljnije brinuti oko napredka našeg pomorstva i pomorske tehnike, te da će nastojati, da se prvom redu ovo par naših luka, što ih imamo uredi i izgradi, te spoji željeznicom sa nutarnošću naše države. Samo na taj način procvasti će naša krasi domovina, jer na moru leži budućnost naše države. Dužnost je ne samo se zanimati za pomorstvo i da podupirimo našu državu u toj važnoj stvari, jer: »Siromašan je onaj narod koji nema mora, a još siromašniji je onaj koji ga ima a tuđin njime gospodari!«

Glavni urednik: Radivoj Rekar
Odgovorni urednik: Rudolf Ostro

ARKO LIQUEUR TRIPLE SEC!

Nosite zaradi njihovih velikih prednosti

PALMA

2025 8-1

Pouk v igranju citer!

Ponižno podpisani si dovoljuje opozoriti cenjeno občinstvo na svoj

pouk v salonskem igranju na citre.

Podpisani je imel veliko čast, da je poučeval v sviranju citer tudi njeno visekost princezo Ernesto, princezo Ljudmilo, vojvodo Engelberta in princa Prosperja pl. Arenberg, dalje grofica Morawitzky, grafico pl. Gatterburg itd. Svedoče njegove visokosti nadvojvode Ludvika Viktorja, kakor tudi ravnatelja »Mozarteuma« v Solnogradu, g. Hummela, so interesantom vsak čas na razpolago, da si jih ogledajo. Istotako imam tudi sedbe o igranju citer od Franza Liszta, Meyerbeera, Lortzinga, Abta itd.

Z velespoštovanjem

Anton Bäuerle, maturant solnograškega »Mozarteuma«
Maribor, Gosposka ulica 56.

Več kolporterjev

starih nad 14 let, za večeraio razpečevanje naših dnevnikov, se išče. Poizvedbe v upravi lista.

Mala oznanila

Gostilna se išče v najem ali na račun. Dopisi na »Gostilničarka« v Karlovinah št. 18, pošta Ptuj. 2264

10.000 kron nagrade onemu, kateri mi izlede tatove, ki so me okradli v nedelje, dne 12. t. m. Leopold Kokalj, Gregorčičeva ulica 11. 2268

100 Din. dotičnemu, ki je našel v nedelje zvečer pred gostilno Kostomaj klubuk. Odda se istotam. 2263 3-1

Išče se stanovanje z dvema sobama in kuhinjo v Krčevini, Melju ali Lajtersperku ob glavni cesti. Nagrada zajamčena. Ponudbe na upravo pod »Ravnatelj«. 2270 2-1

Higijenična brivnica se vsem priporoča. Privrsta postrežba Vjekoslav Gjurin, Jurčičeva ulica 9. 1859

Sobe z hrano ali brez išče bančni uradnik. Ponudbe se prosi pod »Soba« na upravo. 2243 2-2

Vinograd, lepa solnena lega, 1 1/2 orala, v celjskem okraju blizu Železnice, na prodaj. Ponudbe pod »Vinograd« na upravo. 2242 -2

Znižane cene! Bele srajce po D 85— prodaja samo B. Veselinić i Komp. Maribor, Gosposka ulica št. 26. Znižane cene pri vsem blagu. 2199 10-4

Dobro mleko se dobi v mlekarini Ivana Golob v Slovenski ulici 16. 2237 10-4

Pristopajte k Jugoslovanski Matici.

PATRIA 2245 7-3

COGNAC MEDICINAL ZAGREB

Čisti vinski destilat

Dobiva se povsod!

Ne pozabi naročnino!

Zamenjam stanovanje

v Sodni ulici, obstoječe iz dveh lepih čednih sob, kuhinje in vsemi pritliklinami, z električno razsvetljavo, za večje od treh do starih sob z električno razsvetljavo, kjerkoli si boji v mestu na levem bregu Drave. Naslov se laže v upravi.

Veletrgovec

dobro situiran, želi se spoznati s trgovske naobražene gosposke ali mladi vdovo, katera ima veselje do gospodinjstva, v svrhu ženitbe. Premoženje postranska stvar. Resno, ne anoninno! nudba pod »Veletrgovec« na upravo lista.

Seno, slamo, drva, premog, žito, krompir, sadje in druge dozelne pridelke kupuje in prodaja **ANDREJ OSET**, Maribor, Aleksandrova cesta št. 57. Telefon št. 88.

Industrijalec išče primerno stanovanje

obstoječe iz 2-3 sob in kuhinje s pritliklinami, po možnosti s kopalnico, najraje v bližini parka ali sredini mesta. Ponudbe pod »Industrijalec 10.000« na upravo lista.

Maruška Pelikanova v Novi Řisi na Čehoslovaškem naznanja vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je Vsemogočni poklical k sebi dne 10. novembra 1922 v Novi Řisi njenega ljubljenega strica gospoda

JOSIPA PELIKAN

hišnega posestnika v Mariboru

v 90. letu svoje starosti.